

# *Γενικές αρχές μεθοδολογίας της διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας*


**Φρόσω Τοφαρίδου, ΠΛΕ**

**Διεύθυνση Μέσης Εκπαίδευσης**

**Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού**

**Οκτώβριος 2016**

# **Ποιοι είναι, ποιοι είμαστε και πού ΠΡΕΠΕΙ να τους οδηγήσουμε ... αφού πρώτα οδηγήσουμε τον εαυτό μας**

- Ένας χώρος - μία ομάδα μωσαϊκό - ένας εκπαιδευτικός φιλολογικών μαθημάτων που καλείται να διδάξει την ομάδα μωσαϊκό στη θεσμική γλώσσα επικοινωνίας της χώρας
-  Απαραίτητα κοινωνικογλωσσικά εφόδια για την ομαλή ένταξή τους στο θεσμικό σχολικό γίνεσθαι, βάση για την μετέπειτα ζωή τους
- Πόσο έτοιμοι αισθανόμαστε και είμαστε να ανταποκριθούμε στο έργο αυτό;

## **Ποια είναι η ΔΙΚΗ ΜΟΥ ομάδα μωσαϊκό;**

- ηλικιακές διαφορές
- μικρές ιδιοφυΐες / λιγότερο ή πολύ λιγότερο ιδιοφυΐες
- πολύ / λιγότερο / πολύ λιγότερο συνεργάσιμοι
- διαφορετικές και διάφορες εθνικές, θρησκευτικές, πολιτιστικές, σωματικές και άλλες ευαισθησίες ή/και βιώματα
- πρώτη γλώσσα / πρώτες γλώσσες : διαφορετικές γραφές ή/και αλφάβητο ή μήπως και αναλφάβητοι
- Τι προσδοκά ο καθένας από τον εαυτό του για τον εαυτό του και τι προσδοκά από μένα

# Υπάρχουν ωστόσο και ομοιότητες ...

- Δυσκολεύονται γλωσσικά να ρωτήσουν κάτι στα ελληνικά αλλά αναρωτιούνται
- Περίοδος σιωπής ή/και εσωστρέφειας στο αρχικό στάδιο / Στάση άμυνας
- Αίσθημα παρόντος / απόντος
- Είμαστε, σχεδόν όλοι, στο ίδιο επίπεδο γλωσσομάθειας στη νέα γλωσσική μπανιέρα
- Λατρεύουν όταν τους ζητούμε πληροφορίες για τη χώρα, τη γλώσσα, τα έθιμά τους ...
- Έχουν ήδη γλωσσικές ικανότητες ... στη γλώσσα τους ή/και στις γλώσσες τους - di Pietro
- Κινούνται ανάμεσα σε δύο ή περισσότερα γλωσσικά, πολιτιστικά .... περιβάλλοντα
- «Μετακόμισαν» στην Κύπρο

## **Ποιοι είμαστε ...;**

- Από καθηγήτης μητρικής γλώσσας «μετατρέπομαι» σε καθηγητή δεύτερης/ξένης γλώσσας παιδιών διαφορετικών γλωσσών, πολιτισμών, βιωμάτων ...
- Έχω αντιληφθεί ότι θα ΠΡΕΠΕΙ να εφαρμόζω διαπολιτισμική παιδαγωγική με μεθοδολογικές προσεγγίσεις διδασκαλίας ξένης γλώσσας;
- Ποια τα δικά μου εφόδια, οι ευαισθησίες, η ετοιμότητα στον νέο μου ρόλο απέναντι στην ομάδα μωσαϊκό, στην ευρύτερη ομάδα διδασκόντων και στην κοινωνία γενικότερα;

# Βασικές αρχές 'χειρισμού' του νέου μου ρόλου ... ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ / ΜΑΘΗΣΗ

Επαναπροσδιορισμός της διδακτικής διαδικασίας

- *Διδάσκω/μαθαίνω τη γλώσσα – learning*

→ Γλωσσική επικοινωνιακή πληρότητα / Κύπρος  
υδατογράφημα

- *Διδάσκω/μαθαίνω για τη γλώσσα – acquisition*

→ Περισσότερη δομή και λειτουργία / καλλιέργεια

→ Τι φέρει και μεταφέρει η γλώσσα (πολιτισμός,  
ιστορία, παράδοση)

- *Διδάσκω/μαθαίνω μέσω της γλώσσας*

→ Απόκτηση πληροφοριών και γνώσεων σε ποικίλα  
άλλα μαθήματα ή/και τομείς

# Μεθοδολογία ... Α' μέρος

## Δεκαετία του 80 \* επικοινωνιακή προσέγγιση

Μετατόπιση των δομικών στοιχείων της γλώσσας στις επικοινωνιακές λειτουργίες.

Έμφαση στις γλωσσικές πράξεις / πράξεις λόγου με «ενδεικτικές» πραγματώσεις των φυσικών ομιλητών σε «πραγματικές» συνθήκες επικοινωνίας

⇒ προσομοίωση / παιχνίδια ρόλων ...

## Από το 2000 (ΚΕΠΑ) \* προοπτική με στόχο τη δράση / δρασιακή προοπτική

- Λειτουργική χρήση της γλώσσας / δράση (πράξεις λόγου)
- Μαθητής= κοινωνικός δράστης
- Περιεχόμενο + πορεία υλοποίησης της δράσης
- Αντιμετώπιση και επίλυση προβλημάτων
- Έκβαση της δράσης και όχι μόνο του κοινωνικογλωσσικού αποτελέσματος

Πολυμεθοδολογία

# Μεθοδολογία ... Β΄ μέρος

Όλες οι δεξιότητες εξίσου σημαντικές και απαραίτητες

ΟΧΙ χωριστά ΑΛΛΑ συνδυαστικά

- ❖ Δεκτικές (ακουστικός /προφορικός λόγος + αναγνωστικός λόγος)
- ❖ Παραγωγικές (προφορικός συνεχής και /ή διαδραστικός + γραπτός λόγος)

Η κάθε επικοινωνιακή πράξη ορίζεται από τον συνδυασμό των εξωγλωσσικών συνθηκών βασικότερες των οποίων είναι: η γεωγραφική ή χρονική περίσταση, ο ρόλος του κάθε κοινωνικού δράστη και το θέμα της επικοινωνιακής πράξης.



# Προφορικός λόγος δεν είναι μόνο οι διάλογοι

❖ εικόνα / αγγελίες / φιλικά ή πιο θεσμικά μηνύματα / διαφημίσεις / καθοδηγούμενη παρουσίαση θέματος / αφήγηση- περιγραφή – επιχειρηματολογία / μικρο-συνεντεύξεις / ανακοινώσεις / τραγούδια ...

Για την κατανόηση: ασκήσεις με μικρής κλιμάκωσης δυσκολία όπως συμπλήρωμα κενών, πολλαπλής επιλογής, σωστό/λάθος ... (7-10 ερ.)

Για την παραγωγή (συνεχής λόγος και διάδραση):  
αφήγηση / περιγραφή / διάλογος με συγκεκριμένους ρόλους και στόχο / διαφήμιση / αγγελία / ηχητικό μήνυμα

*Στόχος : Υλοποίηση της δράσης – μελέτη/project*

*Αποτέλεσμα : κοινωνικογλωσσικό και έκβαση δράσης*

# Γραπτός λόγος : όχι μόνο 1 κειμενικό είδος

❖ αφίσα / εικόνα / λεζάντες / διαφημίσεις / πινακίδες / αίτηση συμμετοχής – εγγραφής / στατιστικές / αγγελίες / οδικά σήματα ...

*Αποφεύγετε τους γραπτούς διαλόγους*

Για την κατανόηση: ασκήσεις με μικρής κλιμάκωσης δυσκολία όπως αντιστοίχιση, συμπλήρωση κενών, πολλαπλής επιλογής, σωστό/λάθος ... (7-10 ερ.)

Για την παραγωγή: συμπλήρωση αίτησης, δημιουργία λεζάντας, αφίσας, μικρής αγγελίας, ηλεκτρονικού μηνύματος, κατάρτιση καταλόγου, σημείωμα, απάντηση σε σύντομες και αντικειμενικές ερωτήσεις

*Στόχος : Υλοποίηση της δράσης – μελέτη/project*

*Αποτέλεσμα : κοινωνικογλωσσικό και έκβαση δράσης*

# Κατανόηση προφορικού λόγου

- ❖ Ευκρίνεια ήχου
  - ❖ Επικεντρωμένη στο στόχο του μαθήματος
  - ❖ Υλικό στο κατάλληλο επίπεδο
  - ❖ Αφόρμηση
  - ❖ Καλυμμένο κείμενο
  - ❖ 2 ακροάσεις
  - ❖ Δίνεται χρόνος στους μαθητές να διαβάσουν και να κατανοήσουν τις ερωτήσεις πριν από την πρώτη ακρόαση
  - ❖ Διόρθωση με την ολομέλεια της τάξης
- !!! Δρασιακή προοπτική και δομολειτουργική προσέγγιση**

# Κατανόηση γραπτού λόγου

- ❖ Καθαρή εκτύπωση
- ❖ Επικεντρωμένη στο στόχο του μαθήματος
- ❖ Υλικό στο κατάλληλο επίπεδο
- ❖ Αφόρμηση
- ❖ Χρόνο να εργαστούν μόνοι /δυάδες /ομάδες
- ❖ Πολύ περιορισμένη μετάφραση ⇨ παράφραση και περίφραση
- ❖ Λέξεις κλειδιά - Δεν επικεντρωνόμαστε στις δύσκολες λέξεις στην πρώτη φάση
- ❖ Διόρθωση με την ολομέλεια της τάξης

**!!! Δρασιακή προοπτική και δομολειτουργική προσέγγιση**

# Παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου

- ❖ Επικεντρωμένη στο στόχο του μαθήματος
- ❖ Βασισμένη στο τι έχει διδαχθεί
- ❖ Σε συγκείμενο / επικεντρωμένη στη δράση-στόχο
- ❖ Ποικιλία δραστηριοτήτων
- ❖ Ελεγχόμενη / καθοδηγούμενη / επικοινωνιακή

***!!! Δρασιακή προοπτική και δομολειτουργική προσέγγιση***

सिन्धु सभ्यता भारत की प्राचीनतम सभ्यता है। इस सभ्यता का विकास आज से लगभग पाँच हजार वर्ष पहले हमारे देश में हुआ था। यह सभ्यता पंजाब के मोंटगुमरी ज़िले के हड़प्पा, और सिन्धु प्रांत के लरकाना ज़िले के मोहनजोदड़ो में फैली हुई थी। मोहनजोदड़ो कराची से २०० मील उर में सिन्धु नदी के तट पर है।

AnmolVachan.IN



वो खुद ही तय करते हैं मंजील आसमानों की  
परिंदों को नहीं दी जाती तालीम उड़ानों की  
रखते हैं जो होशला आसमां छूने का  
उनको नहीं परवाह कभी गिर जाने की!

AnmolVachan.in

## المَسْجِدُ

أنا أَذْهَبُ مَعَ أَبِي إِلَى الْمَسْجِدِ .  
نَحْنُ نُصَلِّي فِي الْيَوْمِ خَمْسَ صَلَوَاتٍ .  
صَلَاةُ الْفَجْرِ رَكْعَتَانِ .  
صَلَاةُ الظُّهْرِ أَرْبَعُ رَكْعَاتٍ .  
صَلَاةُ الْعَصْرِ أَرْبَعُ رَكْعَاتٍ .  
صَلَاةُ الْمَغْرِبِ ثَلَاثُ رَكْعَاتٍ .  
صَلَاةُ الْعِشَاءِ أَرْبَعُ رَكْعَاتٍ .  
أنا أَتَوَضَّأُ ، وَأُصَلِّي مَعَ الْجَمَاعَةِ .

لوحة الغاشزة : أين الوزة الخطيئة ؟



أَنْظُرُ وَأَضْمِغُ وَرُفِّدُ



الجوار

هذه يد سينا .. إنها سفوف  
مغناط لذيذ



يا غاشر .. أريدك  
تسوي بي فيه ثوروة



من تصحبت لوروة ؟

ينخد لوروب ساجات

إمها لسيمة .. وإنا حرام



نخد طازرت ثوروة يا غاشر !



- III- Окресли правильну відповідь на кожне запитання
- 1 Що роблять діти?
- Співають.
- Граються.
- Працюють.



- **III- Sa bawat tanong bilugan ang tamang sagot**
- 1 Ano ang ginagawa ng mga bata ?
- *Sila ay kumakanta.*
- *Sila ay naglalaro.*
- *Sila ay nagtatrabaho.*

- **III - Շրջանագծիր յուրաքանչյուր հարցի ճիշտ պատասխանը.**
- 1 Ի՞նչ են անում երեխաները
- Նրանք երգում են
- Նրանք խաղում են
- Նրանք աշխատում են





## Μεθοδολογία ... Γ' μέρος

- ✓ Το σχέδιο μαθήματος : απλά μια πρόταση δράσης του εκπαιδευτικού βασισμένη στις φάσεις διεξαγωγής μαθήματος και όχι νομικό έγγραφο
- ✓ ΩΣΤΟΣΟ στον σχεδιασμό λαμβάνονται υπόψη:
  - Δεξιότητες που θα πρέπει να αναπτύξουν οι μαθητές
  - Το γλωσσικό φαινόμενο (παρουσίαση/ανακύκλωση)
  - Το θεματικό περιεχόμενο πάντοτε εντός ενός ευρύτερου σχεδίου δράσης
  - Τις δραστηριότητες
  - **ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΟ ΕΞΕΡΧΟΜΕΝΟ ΠΡΟΪΟΝ / ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ...**
  - **Παράμετροι: χρόνος - μέσα - επίπεδο γλωσσομάθειας - δυναμικό και δυναμική της ομάδας – κοινωνική μορφή εργασίας - σύνδεση με τα προηγούμενα και τα επόμενα ...**

## Μεθοδολογία - Δ΄ μέρος Επισημάνσεις ...

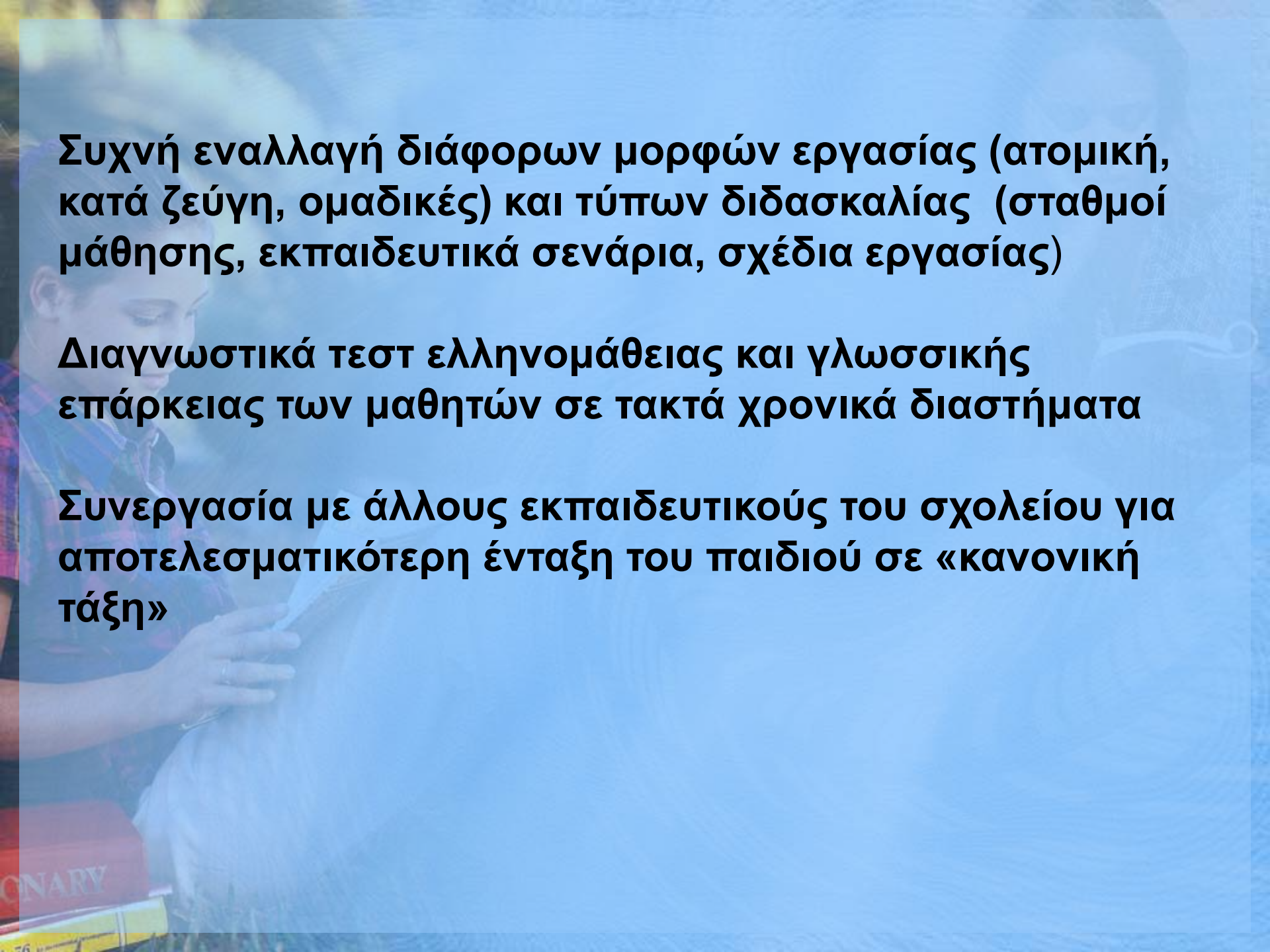
- Ο εμπυχωτής/ ο μεσάζων / ο αναλυτής / ο καθοδηγητής / ο διοργανωτής / ο διευκολυντής ...
- Συστηματική καθοδήγηση ⇨ επιτυχέστερη και ταχύτερη έκβαση στη διαδικασία εκμάθησης
- Σπειροειδής πορεία διδασκαλίας /μάθησης
- Ιδιαίτερα ενθαρρυντικά και αποτελεσματικά είναι τα θετικά σχόλια.
- Κάθε γλωσσική διδασκαλία οργανώνεται γύρω από τον άξονα της περιστασιακής επικοινωνίας με άμεση σύνδεση με τον κόσμο και τις εμπειρίες του παιδιού

- **Απαραίτητη η αύξηση του γλωσσικού εισαγόμενου στα αρχικά στάδια : έκθεση του μαθητή στην ακουστική και την αναγνωστική δεξιότητα χωρίς να παραγνωρίζονται και οι παραγωγικές δεξιότητες**
- **Εκμετάλλευση κάθε ευκαιρίας για παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου**
- **Δεν ανακόπτονται προσπάθειες παραγωγής προφορικού λόγου για διορθώσεις**
- **Τα λάθη είναι φυσιολογική συνέπεια της προσπάθειας αυτής (και άλλων ...) ⇒ τα επεξεργαζόμαστε με διάφορες στρατηγικές ανατροφοδότησης.**

- Εστίαση, στα αρχικά στάδια, στις Βασικές Διαπρωσωπικές επικοινωνιακές δεξιότητες που θα πρέπει όμως να οδηγήσουν στην ανάπτυξη της Γνωστικής Ακαδημαϊκής Γλωσσικής Ικανότητας
- Η χρήση της γλώσσας για επικοινωνία είναι πιο σημαντική από ότι η γνώση των γλωσσικών κανόνων.
- Τα γλωσσικά χαρακτηριστικά της δεύτερης γλώσσας πρέπει να γίνουν όσο το δυνατό πιο ξεκάθαρα στο χρήστη για να διευκολυνθεί η μετάδοση της γνώσης

**ΟΧΙ ΟΜΩΣ**

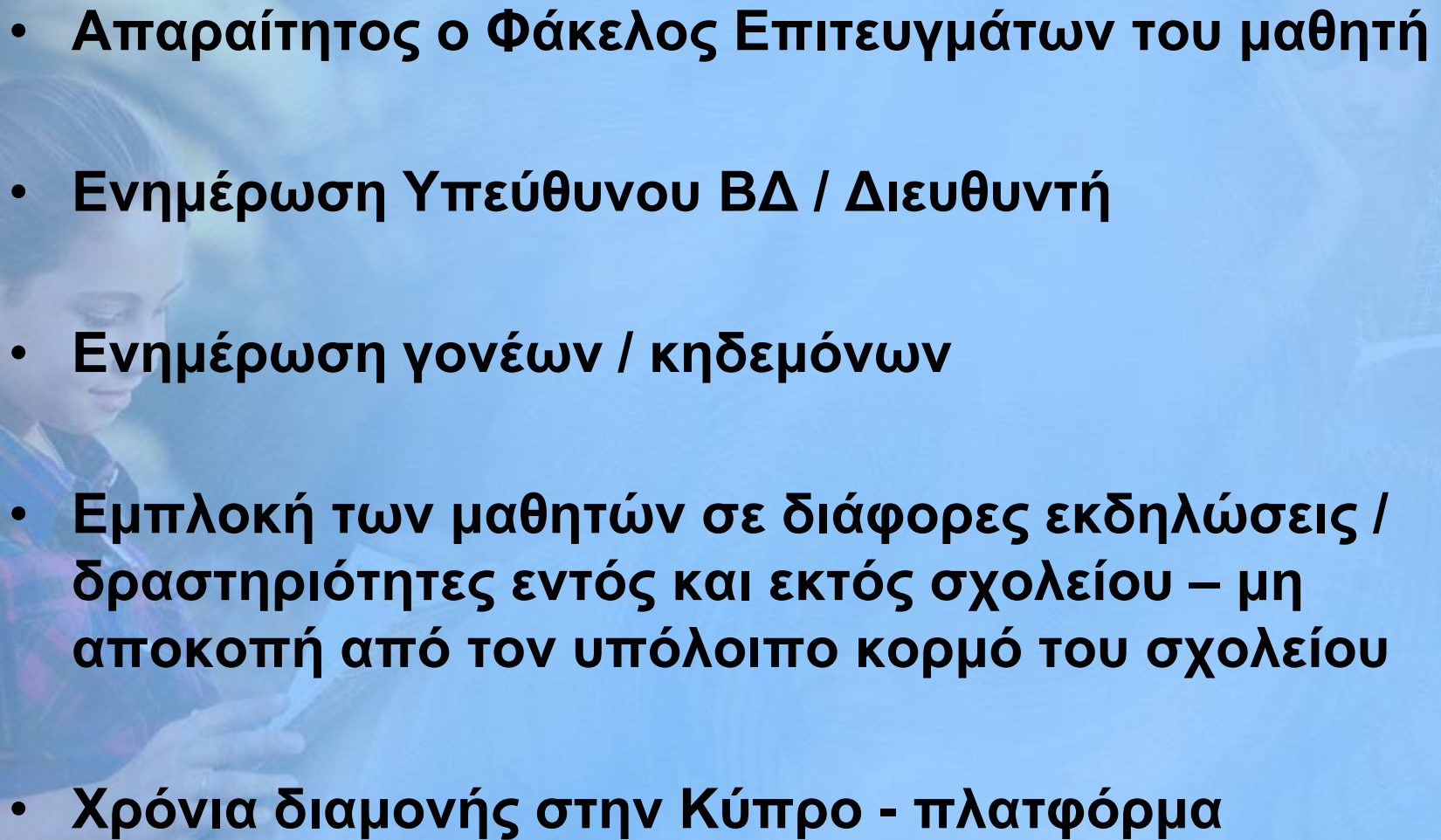
**Να υιοθετούμε τον μεταγλωσσικό προβληματισμό επί του ενός ή άλλου δομολειτουργικού φαινομένου**



**Συχνή εναλλαγή διάφορων μορφών εργασίας (ατομική, κατά ζεύγη, ομαδικές) και τύπων διδασκαλίας (σταθμοί μάθησης, εκπαιδευτικά σενάρια, σχέδια εργασίας)**

**Διαγνωστικά τεστ ελληνομάθειας και γλωσσικής επάρκειας των μαθητών σε τακτά χρονικά διαστήματα**

**Συνεργασία με άλλους εκπαιδευτικούς του σχολείου για αποτελεσματικότερη ένταξη του παιδιού σε «κανονική τάξη»**

- 
- **Απαραίτητος ο Φάκελος Επιτευγμάτων του μαθητή**
  - **Ενημέρωση Υπεύθυνου ΒΔ / Διευθυντή**
  - **Ενημέρωση γονέων / κηδεμόνων**
  - **Εμπλοκή των μαθητών σε διάφορες εκδηλώσεις / δραστηριότητες εντός και εκτός σχολείου – μη αποκοπή από τον υπόλοιπο κορμό του σχολείου**
  - **Χρόνια διαμονής στην Κύπρο - πλατφόρμα**

αγάπη

保

βρίσκω  
δημοκρατία

αναρωτιέμαι

σοφία

سلام

έρωτας

ελπίδα

護

τρία ευρώ

σταματάω

